

LexicoNordica

Forfatter:	Helle Degnbol	
Anmeldt værk:	Ásta Svavarsdóttir, Guðrún Kvaran, Jón Hilmar Jónsson og Kristín Bjarnadóttir. 1993. <i>Sýnihefti sagnorðabókar, Rannsóknar- og Fræðslurit</i> 3. Reykjavík: Orðabók Háskólans.	
Kilde:	LexicoNordica 1, 1994, s. 321-322	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Visst kan man i "Medicine" ibland ifrågasätta vissa definitioner av ett ord eller peka på, snarast i hastigheten, utelämnade ord. Sålunda kan både röntgenologen och (rätts-)psykiatern tänkas ha kritiska synpunkter på definitionen av ord inom deras specialiteter. Det är t.ex. vilseledande att påstå att en schizoid person skulle lida av en lindrigare form av schizofreni. Ett viktigt uppslagsord som saknas är just *rättspsykiatri*. Men inför eventuell kritik får väl författarna till "Medicine" minnas, vad den språkligt imponerande polyhistorn H.S. Nyberg skrev (cit. efter Kahle 1991: 536f.): "Arbetet på en ordbok är ju sällan så förfelat, att det inte innehåller i huvudsak riktiga upplysningar. Det är lexikografens öde att dessa riktiga saker gå ut anonyma i all världen och bli var mans egendom. De fel han gjort däremot, de stå evigt anklagande under hans namn. – Men det är klart att lexikografen får stå sitt kast!"

Detta gäller också lexikografen av "Medicine". Sina inom felmarginalernas gränser liggande fel och brister till trots är boken ett roligt och läsvärt tillskott bland faktaordböcker.

Litteratur

Kahle, Sigrid 1991: *H.S. Nyberg. En vetenskaplig biografi*. Stockholm: Norstedts.

Helle Degnbol

Ásta Svavarsdóttir, Guðrún Kvaran, Jón Hilmar Jónsson & Kristín Bjarnadóttir: *Sýnihefti sagnorðabókar, Rannsóknar- og fræðslurit 3, Orðabók Háskólans*, [Reykjavík] 1993.

Godt 600.000 ord, to en halv million citater fra reformationen til vore dage og en akkumulerende tekstbase, fem fastansatte redaktører og en del assistenter, det er kernen i det islandske universitets ordbogsprojekt, Orðabók Háskólans, der er cirka så gammelt som Island i selvstændighed: 50 år.

Som et vigtigt led i forberedelsen af en historisk ordbog lagde man i 80'erne alle ord og en række tilhørende data i computer. Derved dannede man sig det grundige overblik over materialet, der førte til den lidt triste beslutning, at planen om en stor historisk ordbog blev opgivet eller i det mindste udsat (cf. Orð og tunga 1, p. 125). En ordbog over nutidssproget med basis i det foreliggende eksempelmateriale

ses ikke diskuteret, skønt der utvivlsomt er interesse og behov for et sådant værk.

Redaktionen har truffet den fornuftsbeslutning at gå ordklassevis til værks og har givet sig i kast med verberne, godt 16.000 med ca. en halv million belæg fordelt over hele den postreformatoriske periode. Verberne udgør kun 2,7 % af ordforrådet, men optræder med relativt stor stabilitet igennem århundrederne og opviser just den mangfoldighed af kombinatoriske muligheder i sproget, som en ordbogsbruger kan ønske sig oplysninger om. Hvorvidt det islandske publikum kan vænne sig til at benytte en ordbog over kun denne ene, men centrale og spændende ordklasse, vil vise sig. Redaktørerne har med et prøvehefte i april 1993 udsendt en strømpil.

Hos en leksikograf vækker det ambitiøse og nuanceret udviklede projekt stor interesse, og der åbnes med selve ordbogsprøven (39 store tospaltede sider), en særdeles omhyggelig indledning (40 sider), kildeoversigt mm., samt ledsagende spørgeskema, op for frugtbar kritik. (I skemaet savnes kun spørgsmål til udseende/typografi og så det overordnede spørgsmål, om brugerne kunne ønske sig et helt andet produkt end en verbumordbog).

I prøveheftet fremlægges redaktionen af 71 usammensatte verber (þa-þj) og 42 tilsvarende sammensatte verber. Der gives definitioner (på islandsk), men dispositionen er primært syntaktisk, idet verbalformerne, særdeles oversigtligt, præsenteres i forskellig (ikke kun strengt valensbunden) syntaktisk kontekst. Den enkelte konstruktion/betydning belyses med en kronologisk ordnet, præcist dokumenteret, række citater. I margenen får man et citat en kommentar med på vejen, og inden for det enkelte verbum vises der vej mellem definitioner og ordforbindelser ved hjælp af et intrikat system af bogstaver og pile. I hvert artikelhoved vises bøjning og betydningsoversigt. Den utraditionelle (og gennemtænkte) fremlægning, spec. den brogede margen, vil utvivlsomt provokere til debat!

Prøvehefte med spørgeskema og indledning, nu oversat til engelsk, kan rekvireres ved henvendelse til universitetets leksikografiske institut: Orðabók Háskólans, Neshaga 16, 127 Reykjavík.

David Mighetto

Norstedts spanska idiombok. Stockholm: Norstedts 1993. Pris ca 262:-

Ett idiom kan definieras som en naturlig avgränsad följd av ord som utgör ett fast uttryck med en innebörd som inte framkommer av de